
Trafiky nebo nutnost?

Postavení zmocněnců ve státní správě.

Transparency International - Česká republika (TI) je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapovat stav korupce v ČR a svou činností aktivně přispívat k jejímu omezení. TI se zaměřuje především na prosazování systémových změn v oblasti veřejné správy, legislativy a soukromého sektoru. Kromě projektů, které se dlouhodobě věnují konkrétním oblastem (například financování politických stran, justici či organizovanému zločinu), TI také vyšetřuje konkrétní kauzy a poskytuje právní a vzdělávací služby.

Praha, únor 2015

Tato publikace vznikla v rámci *watchdogových aktivit TI*. Transparency International – Česká republika o.p.s. děkuje za finanční podporu členům klubu Transparency International, kteří se svými příspěvky podporují watchdogovou činnost TI.

Více informací o projektu na www.transparency.cz.

©2015 Transparency International ČR. Všechna práva vyhrazena.

Fungování a profesionalizace státní správy představuje dlouhodobé téma Transparency International (TI). V rámci watchdogových aktivit TI tak bylo na konci roku 2014 provedeno krátké šetření mezi ministerstvy s cílem zjistit více informací o pozicích vládních a ministerských zmocněnců.

Přestože se nejedná o mnoho osob, jejich postavení [bylo v minulosti zpochybnováno](#), zejména v souvislosti s výší finančních odměn, nevyjasněnou náplní práce, nezařazením do běžné struktury úřadu a v neposlední řadě s konkrétními osobami na těchto postech. TI se tak rozhodla zmapovat současnou situaci.

Vzhledem k tomu, že tyto pozice nejsou nijak centrálně definovány, informace o zmocněncích jsou zveřejňovány pouze dle vůle toho kterého ministerstva. TI tedy ve snaze tuto oblast odkrýt oslovila všechna ministerstva i Úřad vlády. Dotazy směřovaly především na počet a obsazení pozic zmocněnců od roku 2009 do současnosti, náplň a výstupy jejich práce, právní vztah a finanční ohodnocení.

Z odpovědí, které do konce roku zaslaly všechny oslovené úřady, vyplývá, že jde o velmi různorodý segment státní správy a mezi ministerstvy je pozice zmocněnce zakotvena a využívána rozdílně. Neucelenost pojetí těchto pozic se ukázala již při oslovování ministerstev, kdy úřady opakovaně vyžadovaly bližší definici pozice „zmocněnce“, aby byly schopné dodat požadované informace.

Kolik bylo zmocněnců za posledních 5 let a kolik jich je nyní?

Na 6 ministerstvech zmocněnci v období 2009-2014 vůbec nepůsobili, na 8 ministerstvech spolu s Úřadem vlády šlo celkem o **43 osob na 33 pozicích zmocněnců**. Aktuálně působí na 7 ministerstvech celkem 14 zmocněnců.

V počtu zmocněnců „vítězilo“ Ministerstvo zahraničních věcí (16, nyní 6), Ministerstvo dopravy (9, nyní 1) a Úřad vlády (5, nyní 0). Lze tak konstatovat, že fenomén odměňování spřízněných politiků, vyčítaný zejména Ministerstvu dopravy v období 2009-2010 se, dle těchto dostupných informací, nerozvinul do větší míry a na více ministerstev.

Zaměstnanec či externí spolupracovník?

Standardní pracovní smlouvu mělo dle poskytnutých informací z 39 zmocněnců pouhých 26. V těchto případech, kdy jsou speciálně zmocněni přímo zaměstnanci zařazení do hierarchie ministerstva, je zmocnění odůvodněné (MZV, MZe, MS, MF, MŽP). Zmocnění zaměstnanců určuje jejich zvláštní postavení k externímu subjektu (většinou zahraničnímu) a je nutné pro výkon příslušných agend. Ve dvou případech (MD, MZe) šlo o „čestné“ zmocnění představitelů jiného úřadu, bez smluvního vztahu a nároku na finanční ani jinou odměnu.

Přinejmenším nekonceptně však působí jiné typy smluv, od dohod o pracovní činnosti až po mandátní a příkazní smlouvy (zejména známé případy zmocněnců pro dálnice na MD, aktuálně na MPO). Kromě ne příliš jasné náplně práce (případně pochyb, zda by danou práci neměl spíše vykonávat zaměstnanec ministerstva či jiného úřadu a ne externí zmocněnec), vyvstávají další otázky. Jsou tito externí zmocněnci zařazeni do organizačního řádu ministerstva? Jaký mají vztah k ostatním částem ministerstva? Jak je ošetřeno jejich získávání a využívání interních informací ministerstva? A mnoho dalších.

Problematika finančního ohodnocení zmocněnců

Finanční ohodnocení závisí na typu smluvního vztahu a ve zkoumaném období 2009-2014 dosahovala od nuly do 165 tisíc korun. Čestně zmocnění zaměstnanci jiných úřadů další finanční odměny od ministerstev nedostávali, platy zaměstnanců ministerstev zmocněných k určitým agendám se pohybovaly dle poskytnutých informací kolem 25 až 35 tisíc korun (14. – 16. platová třída). Zmocněnci v jiném typu smluvního poměru pobírali na odměnách a nejrůznějších náhradách 60 až 165 tisíc korun. Ve dvou případech byli zaměstnanci ministerstva ve funkci jak na ministerstvu (MZV), tak na Úřadu vlády a ke svému platu tak pobírali ještě odměny z dohod o pracovní činnosti.

Političtí trafikanti?

Co se týče konkrétního obsazení těchto pozic, označovaných někdy jako trafiky pro spřízněné politické představitele, jen 3 zmocněnci z celkových 43 za období 2009 - 2014 byli bývalí ministři (Jiří Ciencala na MPO, Karel Kühnl na MZV, Petr Mareš na MZV), dalších 8 zastávalo funkce poslanců, senátorů, hejtmanů a dalších krajských či místních politiků (MD, MŽP).

Zmocněnec pro výstavu, vědu, dálnici, hraniční vodu, nebo kybernetickou bezpečnost?

Portfolia jednotlivých zmocněnců byla také velmi různorodá, stejně tak náplně práce. Porovnat výstupy jejich práce s finančním ohodnocením lze v tabulce na stránce 5.

I přesto, že v současnosti jsou bývalí politici na pozicích zmocněnců spíše výjimeční, situace se může změnit – po krajských volbách v příštím roce bude opět více neúspěšných kandidátů, kteří by mohli být adepty na výhodné zmocněnecké a poradcovské posty.

Transparency International doufá, že problém „Kam s ním?“ nebudou strany řešit novými pozicemi zmocněnců.

Doporučení Transparency International

Z aktuálního průzkumu mezi ministerstvy je tedy možné konstatovat, že se tento „trend“ v odměňování spřízněných a dočasně neumístěných či nezvolených politiků, častější za minulé vlády, v současnosti více nerozšiřuje, což je jistě dobrá zpráva.

Přesto je praxe velmi různá, a zejména pokud nejde o kmenové zaměstnance ministerstev, měla by být práce zmocněnců velmi dobře definována. I v tomto malém průzkumu několikrát nastala situace, že některá ministerstva měla s poskytováním informací a jejich dohledáváním problém a minimálně jeden zmocněnec nebyl v oficiálních odpovědích od ministerstev uveden vůbec (MD), i když lze z veřejných zdrojů snadno zjistit, že v pozici zmocněnce vystupoval. Zveřejnění více informací na stránkách ministerstev by tak bylo žádoucí (v současné době zveřejňuje přehledně účel těchto pozic a jejich obsazení na svém webu pouze MZV).

Pro omezení spekulací o neadekvátním odměňování a politických trafikantech, což u řady případů zmocněnců není pravda a pozice jsou naprosto odůvodněné, vidí TI několik možných kroků:

- **Vytvoření jednotného statutu zmocněnce, který jasně tuto funkci v ústřední státní správě definuje.**
- **Přehled jednotlivých pozic v resortech a zveřejnění jejich obsazení a náplní činnosti.**
- **Publikování zpráv o aktivitách zmocněnců, které zamezí spekulacím o jejich (ne)vytíženosti.**

Kompletní seznam zmocněnců za roky 2009-2014, který sestavila TI na základě odpovědí ministerstev, v příložené tabulce.

Zmocněnci v ústřední státní správě

Úřad	Počet osob celkem (1.1.2009 - 1.1.2014)	Počet zmocněnců aktuální	Poloze zmocněnců	Jméno	Období	Typ právního vztahu	Náplň práce, výstupy	Finanční odměna	Další vynakládané finanční prostředky	
Ministerstvo zahraničních věcí	16	6	zvláštní zmocněnec pro krajské záležitosti	Mgr. Vladimír Eisenbruk / Mgr. Stanislav Kázecký / JUDr. Karel Kühnl	2009 - 2011 / 2011 - 2013 / 2013 - dosud					
			zvláštní zmocněnkyně pro vyjednávání transatlantické dohody o volném obchodu	RNDr. Veronika Kuchyňová-Šmigolová	2013 - dosud	zaměstnanci,	výkon svěřených agend stanovených pracovními	plat dle platové třídy /		
			zvláštní zmocněnec - velvyslanec se zvláštním posláním pro Východní partnerství	PhDr. Petr Mareš, CSc.	2011 - dosud	pracovní smlouva na dobu neurčitou	náplňní, průřezová témata vyžadující vnitro- i mezik resortní koordinaci	(14. a 15.)		
			zvláštní zmocněnec - velvyslanec se zvláštním posláním pro Energetickou bezpečnost	Mgr. Václav Bartuška	2011 - dosud					
			vládní zmocněnec pro Soudní dvůr EU	JUDr. Martin Šmolek, Ph.D., LL.M.	2011 - dosud					
			zvláštní zmocněnec pro vědu a technologie	PhDr. Ing. Petr Kaiser	2010 - dosud					
			zvláštní zmocněnec pro záležitosti holokaustu	Ing. Jiří Cístecký	2014					
			zvláštní zmocněnec pro mezinárodní dimenzi EL	PhDr. Juraj Chmiel	2013 - 2014					
			zmocněnec pro kybernetickou bezpečnost	Ing. Čestmír Gracias	2013 - 2014					
			zmocněnec pro makroregionální politiky a strategie	PhDr. Petr Janyška	2011 - 2012	zaměstnanci,	výkon svěřených agend stanovených pracovními	plat dle platové třídy /		
			zmocněnec pro volby	JUDr. Ivan Záleský	2010	pracovní smlouva na dobu neurčitou	náplňní, průřezová témata vyžadující vnitro- i mezik resortní koordinaci	(14. a 15.)		
			zmocněnec pro Provincial Reconstruction Team v Afghánistánu, zmocněnec pro Afghánistán a Pákistán	Mgr. Ester Lauferová / Mgr. Daniel Volf / Ing. Alexandr Sporyš	2009 - 2012 / 2011 - 2012 / 2012 - 2014					
Ministerstvo dopravy	9	1	vládní zmocněnec pro spolupráci s Agenturou pro evropský globální navigační družicový systém (GSA), dříve pro kandidaturu ČR na umístění Evropského úřadu pro dohled nad globálními navigačními družicovými systémy	Ing. Karel Dobeš	2006 - 2012/2012 - dosud	mandátní smlouva, následně pracovní právní vztah	získání sídla Agentury GSA pro ČR a následná spolupráce s Agenturou (Usnesení vlády z 30.11.2006 č. 1370, prodlouženo Usnesením ze 7.3.2012 č. 144)	měsíčně 90.000 Kč bez DPH / následně pracovní právní vztah	celkem 2.788.401 Kč (zahraniční cesty, provoz kanceláře)	
			čestné zmocnění dopisem ministra	Ing. Petr Fajtl, ředitel Divize plánování a rozvoje letových navigačních služeb státního podniku Řízení letového provozu České republiky	do 2014	žádný právní vztah, zaměstnanec ŘLP ČR	návrh, příprava a realizace cílového stavu integrace poskytování oblastních letových provozních služeb (civilně-vojenská integrace) za civilní stranu a dojednání postupu s MO, návrh mezik resortní smlouvy (MO a MO)	bez odměny	žádné	
			zmocněnec ministra dopravy pro bezpečnost silničního provozu	Karel Loprais	2011 - 2012	zaměstnanec, pracovní smlouva	propůjčili tvář SO BESIP, propagace BESIP, komunikace s médii	měsíčně 59.180 Kč	celkem 11.550 Kč (lubytování)	
			zmocněnec vlády pro modernizaci D1 a dostavbu rychlostní silnice R35 - neuveden v odpovědi MD, informace z veřejných zdrojů	Ing. Jiří Švorc	2010 - 2013	neposkytnuto (živnostník, mandátní smlouva uzavřena s ŘSD)	neposkytnuto	neposkytnuto	neposkytnuto	neposkytnuto (asistentka - placená ŘSD, kancelář, služební auto, mobil)
			zmocněnec vlády pro liniovou výstavbu silnice I/11 a I/57	Ing. František Kopecký	2009 - 2012	neposkytnuto (živnostník, mandátní smlouva uzavřena s ŘSD)	roční zprávy o činnosti zmocněnců vlády pro výstavbu liniových komunikací (Usnesení vlády z 5.9.2009 č.36)	neposkytnuto (měsíčně 95.000 Kč)	neposkytnuto	neposkytnuto (asistentka - placená ŘSD, služební auto, mobil)
			zmocněnec vlády pro liniovou výstavbu rychlostní komunikace R35 (a výstavbu dálnice D11)	Ing. Ivo Toman	2009 - 2010	neposkytnuto (živnostník, mandátní smlouva uzavřena s ŘSD)	roční zprávy o činnosti zmocněnců vlády pro výstavbu liniových komunikací (Usnesení vlády z 5.9.2009 č.36)	neposkytnuto (měsíčně 165.000 Kč)	neposkytnuto	neposkytnuto (asistentka - placená ŘSD, služební auto)
			zmocněnec vlády pro liniovou výstavbu rychlostní komunikace R 43 a R52	Ing. Milan Venclík	2009 - 2010	neposkytnuto (živnostník, mandátní smlouva uzavřena s ŘSD)	roční zprávy o činnosti zmocněnců vlády pro výstavbu liniových komunikací (Usnesení vlády z 5.9.2009 č.36)	neposkytnuto (měsíčně 100.000 Kč)	neposkytnuto	neposkytnuto (asistentka - placená ŘSD)
			zmocněnec vlády pro liniovou výstavbu rychlostní komunikace R 6	Ing. Jan Zborník	2009 - 2010	neposkytnuto (živnostník, mandátní smlouva uzavřena s ŘSD)	roční zprávy o činnosti zmocněnců vlády pro výstavbu liniových komunikací (Usnesení vlády z 5.9.2009 č.36)	neposkytnuto (měsíčně 90.000 Kč)	neposkytnuto	neposkytnuto
			zmocněnec vlády pro liniovou výstavbu silnice I/19 a I/20	Ing. Miroslav Jaroš	2009 - 2010	neposkytnuto (živnostník, mandátní smlouva uzavřena s ŘSD)	roční zprávy o činnosti zmocněnců vlády pro výstavbu liniových komunikací (Usnesení vlády z 5.9.2009 č.36)	neposkytnuto (měsíčně 100.000 Kč)	neposkytnuto	neposkytnuto
			Úřad vlády	5	0	zmocněnec vlády pro uspořádání česko-bavorské výstavy v r 2016	Ing. Jiří Cístecký	2014	DPC	koordinace činnosti souvisejících s uskutečněním výstavy, zpracování materiálu Uskutečnění česko-bavorské výstavy 2016-2017)
zmocněnec vlády pro rozšíření Jaderné elektrárny Temelín	Mgr. Václav Bartuška	2010 - 2014				DPC	koordinace činnosti souvisejících s problematikou rozšíření JE Temelín, dohled při výběru dodavatele, zpracování Závěrečné zprávy vládního zmocněnce (Usnesení vlády č. 668 z 6.8.2014)	měsíčně 80.000 Kč	cestovní náhrady pracovních cest	
zmocněnec vlády pro lidská práva	Ing. Jan Litomiský / Michael Kocáb / Mgr. Monika Šimůnková	2006 - 2013				zaměstnanci (pracovní smlouva / DPC / pracovní smlouva)	agenda v oblasti ochrany LP, předkládá vládě každoročně Zprávu o stavu LP, Zprávu o stavu národnostních menšin a další dokumenty, vypracovává zprávy pro mezinárodní monitorovací tělesa OSN, atp.	měsíčně 56.950 Kč / 68.000 Kč / 71.780 Kč	cestovní náhrady pracovních cest	

Ministerstvo zemědělství	2	2	zmocněnec vlády pro řešení vlastnických vztahů k pozemkům v česko-polském pohraničí a jeho zástupce	ústřední ředitelka Státního pozemkového úřadu Ing. Svatava Maradová a zástupce Ing. Zbyněk Žižka	2013 - dosud	žádný právní vztah, zaměstnané SPÚ	připomínkování materiálů k jednání vlády - stupeň utajení Vyhrazené (Usnesení vlády č. 612 ze dne 9.8.2013) bez odměny	žádné	
			ministerstvý zmocněnec před Soudním dvorem EU a Evropským soudem pro lidská práva	Jindřich Urtus	dosud	zaměstnanec	/	plat	/
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2	2	zmocněnkyně ministerstva pro udržitelnost center výzkumu a vývoje podporovaných z OP VsVpl	ředitel odboru vodohospodářské politiky Ing. Miroslav Král a ředitel odboru státní správy ve vodním hospodářství Ing. Daniel Pokorný	2014 - dosud	DPC	monitorování stavu dokončování výzkumných center (48 v ČR), formování výzkumných týmů, uzavření výzkumných projektů, zpracování materiálů pro jednání vlády, situační analýza a predikce udržitelnosti	hrazeny pracovní cesty, útlvar se 4 zaměstnanci na DPC	
			vládní zmocněnec pro evropský výzkum	prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc.	2006 - dosud		koordinace účasti ČR v Evropském výzkumném prostoru, účast ČR v rámcových programech Evr. společnosti a EURATOM, výstupy v rámci širších programů EU (příprava programů, Strategie konkurenceschopnosti ČR), zastupování ČR, organizace konferencí, účast na zahraničních jednáních, atp. (Statut zmocněnce a Nařízení vlády č. 557 z 17.5.2006)	přidělena kancelář a dva zaměstnanci, 2011 pracovní místa zaměstnanců zrušena	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	2	1	zmocněnec vlády ČR pro MS kraj	Doc. Ing. Jiří Cieniecla, CSc.	2013 - dosud	příkazní smlouva	řešení problémů spojených s revitalizací MS a Ústeckého kraje, zpracována Zpráva vládního zmocněnce o situaci v MS a Ústeckém kraji (Usnesení vlády č.952/2013, ve znění č.73/2014)	kancelář s řidičem a sekretářkou, technické a personální zajištění prostřednictvím CzechInvest	
			zmocněnec ministra pro kontrolu a koordinaci úkolů ve spojitosti s podpisem investiční smlouvy se spol. Hyundai	JUDr. Ing. Robert Surman	2007-2010	zaměstnanec, pracovní smlouva	/	čtvrtletně 240.000 Kč	/
Ministerstvo spravedlnosti	1	1	vládní zmocněnec pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva	JUDr. Vít Alexander Schorm	2002 - dosud	zaměstnanec, pracovní smlouva	zastupování ČR v řízeních o stížnostech podaných k ESLP, před Výborem ministrů Rady Evropy a Výborem OSN pro lidská práva, předseda řídicího výboru pro lidská práva Rady Evropy, síňní judikatury ESLP v ČR - zpravodaj, internet MS (Usnesení vlády 26.11.2001 č. 1262)	kancelář na ministerstvu se 7 zaměstnanci	
Ministerstvo financí	1	0	zmocněnkyně MF pro zajištění realizace poskytnuté finanční pomoci vládě Lotyšské republiky	Ing. Ludmila Jánočková	2009 - 2010	zaměstnanec, pracovní smlouva	zajištění zpracování Smlouvy, spolupráce s lotyšskou stranou při zpracování seznamů subjektů žadajících o fin. pomoc (Usnesení vlády 27.7.2009 č. 976)	měsíční prům. 62.713 Kč (celkem cca 376 tis. Kč) žádné	
Ministerstvo životního prostředí	5	1	zmocněnec vlády pro vodohospodářské otázky na hraničních vodách s Polskou republikou	Ing. Karel Bláha CSc. / Ing. Václav Dvořák, Ph. D. / Ing. Hana Randová / Ing. Karel Vlasák / Ing. Josef Nistler	2009 - dosud	zaměstnanec	agenda související s naplňováním bilaterálních smluv, sjednávání každoročních protokolů o spolupráci na hraničních vodách, každoroční zasedání komisi ustanovených k naplňování příslušných bilat. smluv	plat	žádné
Ministerstvo obrany	0	0							
Ministerstvo kultury	0	0							
Ministerstvo práce a sociálních věcí	0	0							
Ministerstvo pro místní rozvoj	0	0							
Ministerstvo vnitra	0	0							
Ministerstvo zdravotnictví	0	0							
Úřad ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu	0	0							
Sekce místopředsedy vlády pro vědu, výzkum a inovace	0	0							

Zdroj: informace poskytnuté ministryny na základě písemné žádosti TI (listopad-prosinec 2014), veřejné zdroje

Legenda: modré písmo - informace dohledatelné z veřejných zdrojů, neposkytnuté přímo od ministerstva (http://ekonom.hmed.cz/ci/41746180-topolankovi-rentieri; http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/338125-svenc-zmocnencem-ministerstva-dopravy-jeho-plat-je-tajemstvim/); červené písmo - nestandardní pracovní a jiné smluvní vztahy

Transparency International – Česká republika, o. p. s.

Sokolovská 143
180 00 Praha 8
Tel. +420 224 240 895-7

**„Hlídáme veřejný
zájem, hájíme
efektivní
a odpovědnou
správu země“**

Bankovní číslo účtu Transparency International Česká republika,
o. p. s. vedeného u Fio banky, a. s. (pobočka banky na Praze 1)
je 2100385154/2010

www.transparency.cz
posta@transparency.cz
[@Transparency_CZ](https://www.instagram.com/Transparency_CZ)

© Transparency International ČR. Všechna práva vyhrazena.